

Olga Čechová se narodila 6. dubna 1925 v Brně. V letech 1941–1944 studovala na brněnské Škole uměleckých řemesel (prof. Z. Rossman, P. Dillinger, K. Langer), v letech 1944–1945 byla totálně nasazena. Od roku 1946 pokračovala ve studiu u profesorů Karla Svolinského a Antonína Stradela na pražské Vysoké škole uměleckoprůmyslové, kterou ukončila v roce 1951. Již na brněnské škole uměleckých řemesel ve válečných čtyřicátých letech překvapovala zralostí svých kreseb, výrazných tvarovými zkratkami. Během dalších studií v Praze pokračovala osobním pojetím kresby nehledě na dobové praktiky a normy.

Její kresby byly projekcí pocitů, vztahů, vjemů a zážitků stejně bezprostředně jako v reflexivní poezii. Kreslila lineárně perem nebo tužkou, kolorovala pastelkami. V námětech z let 1948–49 si již vyznačila okruh, který považuje za svoje hájemství. Objevují se *Milenci*, *Dvojice* i zvláštní znaky martýria milostné povahy, motýl, který si rozřízl dlaň, také tajemná černá kočka, přímo erbovní zvíře. Když vystřídala kreslicí hrot štětcem, zesílila obrys a pokryla plochy tuší nebo akvarelovou barvou.

Základ díla Olgy Čechové tvoří volná grafika a tematicky propojené grafické cykly s motivy imaginárních příběhů, své grafické listy vytvářela nejčastěji technikou suché jehly. Citlivé linie grafiky se staly její nejvlastnější doménou. Fantazie a intimní výraz autorčiných prací na papíře jsou také blízké poetice jejích lyrických básní.

V šedesátých letech se Olga Čechová připojila k autorům, kteří se věnovali fenoménu těla a rozvíjeli formy „nové figurace“. V roce 1963 měla samostatnou výstavu v Alšově síni, kde jí byla sochařskou partnerkou Zdena Fibichová. Obě členky skupiny Trasa si rozuměly, každá byla jedinečná ve svém oboru, s osobitým viděním a ztvárněním světa, senzibilitou, představivostí a vědomím nezávislosti. Olga vystavovala grafiky v cyklech: *Těla*, *Procházky*, *Mosty*, *Polosny*, *Napětí tvarů*.

Řazení do cyklů vyhovovalo jejímu rozvíjení myšlenky v obměnách tvarů, cyklicky k sobě vázala grafické listy obvykle shodného formátu a shodné motivace. V *Italském cyklu* z roku 1966 evokovala zážitky z Pompejí přes „drahou“ Florencii k Zahradě Medicejské až k městu, zvanému Řím. *Milostný cyklus* z roku 1969 se vztahuje k různému času, k času důvěry, iluze, odplouvání odvahy. Tyto cykly byly vytvářeny suchou jehlou, technikou, které dává přednost. Zvláštností jejích suchých jehel je silné konturování, zmnožení tenké stopy rydla v kovu mnoha paralelními liniemi. Vyžaduje velkou jistotu, aby se zachoval rytmus souběžnosti. Zvýrazněný obrys zesiluje potom kontrast černé a bílé a je projevem osobitosti stylu v pádnosti, lapidárnosti, přímosti sdělení.

Nejvýmluvnějším znakem je tělo. Olga Čechová jím vyjadřuje všechny emoce. Odvozuje od něho základní kompoziční elementy. Fyzické prvky se znásobují, nebo redukují. Z těla se stává například oblouk mostu. Z tělesných fragmentů vznikl v roce 1969 cyklus *Šest částí těla*. Je to

originální skladba, která netvoří složením jednotlivých listů fyzický celek úplně souvislý, přesto velmi působivý, protože jeho vazba má výtvarnou logiku. Bez programového záměru se toto řešení připojilo k proudu, který nově zacházel s figurací. Cyklus byl vystaven na retrospektivní výstavě *Nové figurace* (1993). Pro tvorbu Olgy Čechové vždy bylo a zůstává příznačné zobrazení, které se neodpoutává od předmětnosti, většinou figurálnosti, i když jde o metaforické významy.

Významnou částí díla Olgy Čechové se staly ilustrace, v nichž prokazuje značnou empatii pro poezii a osobitý talent provázet verše básníků metaforickými významy: je autorkou ilustrací například k Seifertovu souboru básní *Koncert na ostrově ; Halleyova kometa ; Odlévání zvonů* z roku 1986. Od doby studií Olga Čechová ilustrovala rovněž řadu knížek pro děti. Její kresby jsou okamžitě poznatelné způsobem stylizace postav i zvířat, výtvarným nápadem, hravostí, živou barevností. Ilustrovat znamená pro ni odhalovat tajemství ukrytá mezi slovy a dávat radost z objevování zrakem. Nevnučuje čtenáři vlastní pochopení literárního díla, chce rozvíjet dětskou představivost a probouzet zvědavost dětí. Věří, že výtvarným sdělením lze budovat nové vztahy a nové světy, v nichž zlo se může měnit v dobro a smutek v radost. Její ilustrace se vyznačují dynamičností stylizovanou do dvojí podoby, která umožňuje dějové rozlišení. Geometricky pojaté plochy mívají obvykle útočnější barvy a znázorňují realitu, naopak jemnějšími barvami vyjadřuje autorka spíše snovou polohu příběhu. Barvy používá bez ohledu na realitu a konvenci. Dítě s naprostou samozřejmostí přijme modře proužkovaného kocoura, lva s pestrobarevnou hřívou či slona s růžovými ušima.

Obrázky Olgy Čechové podporují dětskou fantazii a nenásilnou formou učí. Výtvarný nápad dokáže autorka spojit i s vlastním jednoduše formulovaným textem. Jednou jsou to omalovánky, v nichž všechno kolem nás je rozloženo na základní geometrické obrazce – motýla, koně, lišku lze měnit v trojúhelníky, kružnice a obdélníky. Jindy pomáhá dětem svou knížkou správně odpovídat na všech sedm mluvnických pádů. Specifickou barevnou a kompoziční kultivovaností se vyznačují zejména cykly ve Čtvrtkově *Vile Amálee* (1973) a výtvarný doprovod Hrubínových veršů *Svíť, sluníčko, svíť*. Od roku 1960 vytvořila také ilustrace pro více než sto třicet knížek vydaných nakladatelstvím Albatros. Spolupracovala také s kresleným filmem studia Barrandov, kde vytvořila animované a dětské filmy.

Méně známá je její tvorba, která se označuje pojmem „volná“. Volností se rozumí spontánní tvoření, bez konkrétního účelu. Jsou to grafiky a kresby. Jejich sdělení mají v sobě tajemství, někdy postačí náznak, několik čar a je jimi zachycen vjem, vzpomínka, dotek. Vedle kreseb a grafik můžeme zmínit např. také cyklus *Ovázané*, nečekané vykročení z plochy papíru do prostoru formou textilního reliéfu. Dotek, který je častým námětem, projekcí v ploše, se v tomto cyklu uskutečňuje vskutku hmatově. I v tomto případě má význam osobního sdělení. Čechová využila materiálu, s nímž se důvěrně poznala, obvazové gázy. Gáza, karton, krepový papír, kombinace bílé s barvou, vynalézavé zacházení s hmotami jemných struktur dalo vznik originálním asamblážím. V každém jednotlivém díle

se zračí nový prožitek, radost z vytváření, vyžadujícího smyslový vztah k různým látkám, které mění svůj původní účel. Cyklus ***Ovázané*** vznikl v roce 1984. Poté dostal volné pokračování v roce 1992, kdy se autorka k asamblážím vrátila.

Kresby, grafiky, ilustrace i asambláže Olgy Čechové si žádají pochopení, přístup s takovou mírou účasti, s jakou byla tato obsažná sdělení vytvářena. Jsou to sdělení důvěrná, avšak nacházející ohlas u každého, kdo je přijímá.

(Zpracovala: Klára Soukupová)